

MÁR KÉTSZÁZ ÉVE IS INGYENTELKEKET ADTAK VÁSÁRHELYEN

Ha nincs tűzvész, nincs Újváros

A hódmezővásárhelyi Újváros idén ünnepli kétszáz éves fennállását. A településrész az 1808-as tűzvész után született: a károsultak ezen a területen kaptak új telkeket. A vészben 1150 ház pusztult el, döbbentes tragédia lehetett, mert elbeszélő költeményt is írt róla Csokonai Vitéz Mihály jó barátja.

SZÜCS CSABA

„Nyóltszáz nyóltzban írván, eszten-dők' ezriben, / Heted' Hóld' töltének harmintz nap mentiben: / Nagy szél kezdett fújni három óra tájban / Dél után, még a' nap le nem ment homá-jban” - e sorokkal kezdődik az 1770-ben Hódmezővásárhelyen született vándorköltő, Farkas András A kis Trója pusztulása című elbeszélő költeménye, amelyben szülővárosa leg-szörnyűbb tűzvézésének történetét szedte rímekbe.

1808. július 30-án délután három óra körül történt a baj: kigyulladt Molnár Péter szücsmester Szentési utcai háza mellett egy nádfal, ismeretlen okból. A tűz hamar átterjedt az épületre, a heves lángok kisvártatva átcsaptak Tzakó Ádám portájára, majd onnan a szomszéd malomra. A tűz - miközben híre ment a városban - megállíthatatlanul terjedt tovább, egymás után borultak lángba a városrészek. A vész nem kegyelmezett sem gazdagnak, sem szegénynek. Ráadásul erős szél is kerekedett, amelyről így ír a költő: „Nádas gyékén tetők égtek mint pozdorja, / A' nagy szél a' tüzet repíti el szórja”. A tűz martalékvá vált az egész Kis utcai tized az evangélikus templommal és parókiával, leégett a katolikus és az egyik református lelkészlak, utóbbi a hozzá tartozó iskolával együtt. Utoljára az Új utca

■ AZ IDÉN KÉTSZÁZ ÉVES ÚJVÁROS – MADÁRTÁVLATBÓL

Fotó: Tésik Attila

kapott lángra, de ez nem pusztult el teljesen, az újtemplom ugyanis megtörte a tűz irányát, így csak a Hód-tó partján lévő házak hamvadtak el.

Szeremlei Sámuel Hódmezővásárhely története című munkájának 1907-ben megjelent harmadik kötetében tételesen felsorolja az 1808-as tűz pusztítását, amelyben összesen 1150 épület semmisült meg. A Kis utcában 122, az Oldalkosáron 64, az Új utcában 46, míg Tabánban 4 dolgos gazda val-lott kárt. Leégett 231 ház, 209 kamra,

176 istálló, 171 kocsiszín, 16 magtár, 18 műhely, 12 malom és 317 egyéb építmény. A tűzvész pusztításának mértékét hivatalosan 652 ezer 101 forintra becsülték. A legnagyobb kárt az evangélikus egyház szenvedte 7000, utána Kis András református lelkész 3450, míg Balogh Pál jegyző 3000 forint értékben.

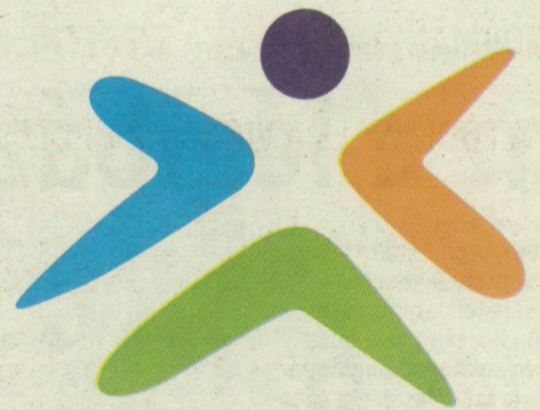
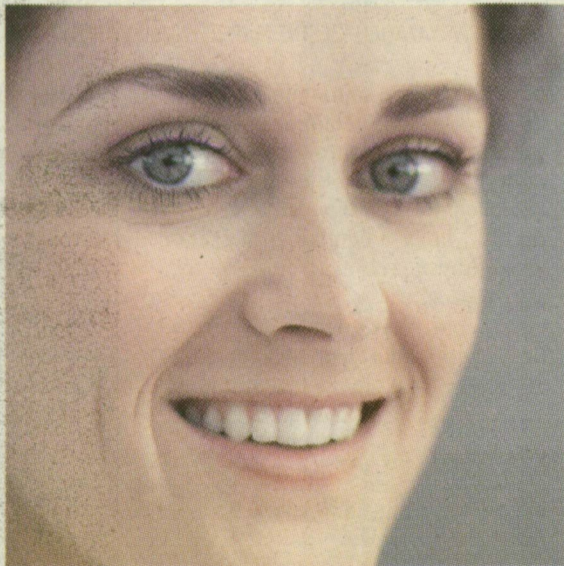
A város akkori főbírója, Balázs János azonban nem esett kétségbe a katasztrófa láttán, azonnal hozzákezdett a helyreállítási munkálatok megszervezésének. Nagy mennyiségben ren-

delték, főként Szolnokról, építőanyagot, elsősorban fenyőfát, amelyet a város tulajdonában lévő náddal együtt osztottak szét a károsultak között. A közeli településekről nem csak részvétsorok érkeztek, Kecskemét például 900, Szeged 544, míg Makó 500 forint adománnyal segítette az újrakezdést. Szép számmal érkeztek magánfelajánlások is, Kanász Nagy Mihály szentesi lakos 1000 forint kamatmentes kölcsönt adott.

A Károlyiak, akik e vidék földesurai

→ **CSOKONAI DIÁKTÁRSA, BERZSENYI ELLENPÓLUSA.** Farkas András, a Hódmezővásárhelyen született ismert költő Csokonai Vitéz Mihállyal együtt járt a Debreceni Református Kollégiumba, ahonnan rossz magaviselet miatt harmadikos korában kicsapták. Hosszas útkeresés után vándorköltőnek szegődött. Szórakoztató verseiben a ponyva, az alkalmazott irodalom és a tudósítás műfaji elemei vegyültek. Műveit saját költségén adta ki. Kazinczy néhány levelében említést tesz róla, a korabeli kritika pedig Berzsenyi Dániel ellenpólusának tekintette. Az 1808-as vásárhelyi tűzvészről szóló írása még abban az évben megjelent nyomtatásban, amelyhez a szülőváros 15 forinttal járult hozzá. Egy szárazmalomházban hunyt el 1832. szeptember 13-án.

voltak, a kárvallottak részére az egykori Hajda vendéglő mögött osztottak kimért, ingyenparcellákat. Így született meg az idén kétszáz éves fennállását ünneplő Újváros. Az uraság emellett elengedte a földönfutóvá vált családok egyévi összes jobbágyi terheit, illetve 12 ezer forint kölcsönt biztosított a városi pénztárnak. A szabályos keresztácsos utcaszerkezetű új városrész azonban lassan települt be, főként reformátusok vették birtokba, a katolikusok ugyanis templomuk közelében maradtak. Az egyházi anyakönyvekbe csak 1815-ben bukkan fel először Újváros neve, amely később - miután a megszüntetett Nagy-temető helyén is házhelyeket jelöltek ki - délnyugat felé terjeszkedett tovább.

Egészséges Vásárhely Program

**Az egészség mindenkinek jár.
Most Ön következik!**

Ha fontos Önnek az egészsége, itt az alkalom, hogy tegyen érte valamit. 2008. április 12-én, szombaton nők számára rendezünk szűrőnapot Hódmezővásárhelyen, a Kossuth téren. Ingyenes szív- és érrendszeri-, anyagcserevizsgálatokon, nőgyógyászati betegségek rizikószűrésén vehet részt, megtudhatja, kell-e orvoshoz fordulnia, és tájékozódhat további programjainkról is. Most Ön a legfontosabb. Szánjon egy kis időt magára!

www.evp.hu